महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळ, वांद्रे (पूर्व), मुंबई ४०० ०५१.

१	व्यवसाय अभ्यासक्रमाचे नांव	**शिवणशास्त्र विशारद प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम (४१०१२६)**
२	तुकडी निहाय विद्यार्थी संख्या	२५ विद्यार्थी
३	अभ्यासक्रमाचा कालावधी	६ महिने
४	प्रकार	पूर्णवेळ
५	आठवडयातील कामाचे दिवस	६ दिवस
६	प्रती दिवस कामाचे तास	७ तास
७	अभ्यासक्रमासाठी आवश्यक जागा	प्रॅक्टीकल लॅब = २०० चौरस फूट वर्गखोलीकरीता = २०० चौरस फूट एकूण = ४०० चौरस फूट
८	प्रवेश अर्हता	मंडळाचा कोणताही टेलरींग कोर्स उत्तीर्ण किंवा आयटीआय इन शिवण व कर्तन/ ड्रेसमेकींग/सीओई इन ॲपरेल/डिप्लोमा/डिग्री इन फॅशन टेक्नॉलॉजी
९	उद्दिष्टे	(१) शिवणकामविषयक व्यवसाय सुरु करण्यासाठी विशेषत: पुरुषांचे विविध प्रकारचे कपडे शिलाईचे कौशल्य आत्मसात करणे. (२) कपडे शिलाईचा स्वत:चा व्यवसाय सुरु करणे. (३) तयार कपडे शिलाईच्या कारखान्यात रोजगार मिळण्यासाठी पात्रता वाढविणे.
१०	रोजगार संधी	**(अ) स्वयंरोजगार :-** स्वत:चा कपडे शिलाईचा व्यवसाय सुरु करणे. **(ब) नोकरीची संधी :-** यंत्राव्दारे कपडे शिलाई करणा-या कारखान्यात मास्टर, कटर, सुपरवायझरसारख्या रोजगारासाठी आवश्यक ते कौशल्य आत्मसात करणे.
११	शिक्षकांची शैक्षणिक अर्हता	(१) शिवणशास्त्र शिक्षक प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण
१२	शिक्षण पध्दती	**Training System Per Week** सैध्दांतीक: १२ तास; प्रात्यक्षिक: ३० तास; एकूण: ४२ तास
१३	परीक्षा पध्दती	

Sr. No.	Paper Code	Name of Subject	TH/PR	Hours	Max. Marks	Min. Marks
1	41012611	शिवणशास्त्र	TH-1	3 hrs	100	35
2	41012612	दुकान व्यवस्थापन	TH-2	3 hrs	100	35
3	41012621	शिवणकाम	PR-1	6 hrs	200	100
		Total			**400**	**170**

शिवणशास्त्र (थिअरी - १)

१.	शिवण-कर्तन प्रमाणपत्र अभ्यासक्रमाच्या उपपत्ति विभागाची उजळणी.
२.	जुन्या कपडयावरुन मापे घेण्याच्या पध्दती.
३.	कपडे तयार करताना कापड ताणणे, जिरविण्याचे प्रकार व पध्दती.
४.	प्रमाणशीर व वैयक्तिक मापाच्या कागदी नमुने यांची तुलना व उपयोग.
५.	निरनिराळया शरीर ठेवणीच्या व्यक्तींसाठी कापडाचे डिझाईन, रंग, विण व चुणीचा त्यादृष्टीने अभ्यास.
६.	कापडाचे प्रकारानुसार इस्त्री कामाची पध्दत व लागणा-या साधनांची माहिती.
७.	कपडयांची पूर्व परीक्षा घेण्याची व तयार कपडे तपासण्याची माहिती.
८.	शरीराची अष्ट विभागीय पध्दती व अभ्यास.
९.	बाल्यावस्था ते वृध्दावस्थेपर्यंत होणारी मानवी शरीराची वाढ व विकास.
१०.	कपडयाचा तोल व गळाबिंदु आणि पाठीचा कणा व निरनिराळया कपडयांमधील कमर दाबाची माहिती व अभ्यास.
११.	व्यक्तीच्या पूर्ण उंचीप्रमाणे कपडयाची लांबी ठरविण्याची पध्दती.
१२.	शरीराच्या विविध ठेवणींचा अभ्यास व त्यामध्ये बेप्रमाण व्यक्तींसाठी करावयाचा बदल.
१३.	स्नायुंच्या हालचाली व त्याचा शरीराच्या निरनिराळया भागांवर होणारा परिणाम.
१४.	कपडयामध्ये दोष उत्पन्न होण्याची कारणे व त्यावरील उपाय.
१५.	ले-आऊटचा उपयोग व कपडयास लागणारे कापड.

दुकान व्यवस्थापन (थिअरी - २)

(१) दुकानाची जागा -- माहिती व अभ्यास.
(२) दुकानाची मांडणी -- माहिती व अभ्यास.
(३) ग्राहकांचे वळण उत्पन्न करणे -- माहिती व अभ्यास.
(४) कामगारविषयक माहिती व अभ्यास.
(५) विक्रीकला -- माहिती व अभ्यास.

शिवणकाम (प्रात्यक्षिक)

१.	गांधी टोपी
२.	कळीचा सदरा
३.	स्काऊट शर्ट
४.	फूल शर्ट (शेक्सपीअर कॉलर असलेला)
५.	मेडीकल ॲप्रन
६.	लखनौ लेडीज कुडता
७.	फुल पॅन्ट (बेल्ट व प्लीटसह किंवा बेल्ट व प्लीट नसलेला)
९.	नेहरु जॉकीट (स्टॅन्ड पट्टीसह)
१०.	एस.बी.वेस्ट कोट
११.	सफारी

१२.	एस.बी.कोट (कट व पॅच पॉकेटसह व एस.बी.व डी.बी. लॅपेलसह)
१३.	डी.बी.रीफर
१४.	जोधपुरी कोट
१५.	शेरवाणी

प्रस्तुत अभ्यासक्रमासाठी लागणारे साहित्य.

अ. क्र.	तपशील			संख्या
१.	कात्र्या (३० सें.मी.लांबी)	..	..	२
२.	नागमोडी कात्री	..	..	१
३.	विजारपेट्टी	..	..	१
४.	आकृति टेबल (मिल्टन क्लॉथसह) (१२० सें.मी. x ७५ सें.मी. x ९० सें.मी.)	..	..	२
५.	कर्तन टेबल (१२० सें.मी. x ७५ सें.मी. x ९० सें.मी.)	..	..	१
६.	बाहीफळा	..	..	१
७.	पाय शिवणयंत्र	..	..	५
८.	स्टूल (३० सें.मी.व्यास x ४५ सें.मी.उंची)	..	..	१
९.	इस्त्री टेबल	..	..	१
१०.	ब्रश	..	..	४
११.	आरसा (६० सें.मी. x ४५ सें.मी.)	..	..	१
१२.	पुस्तके व चार्ट			
१३.	फळा (१२० सें.मी. x ९० सें.मी.)	..	..	१
१४.	मेजर टेप	..	..	१
१५.	शिक्षकांकरीता खुर्ची व टेबल	..	..	१

अभ्यासक्रमास लागणारी संदर्भ पुस्तके.

(१) शास्त्रोक्त शिवणकला, भाग १ ते ४
लेखक -- श्री. के. एम. हेगडे, पुणे.

(२) व्यवसायिक शिवण-कर्तनकला व अध्यापनशास्त्र (मराठी, हिंदी).
लेखक -- श्री. रा. के. व्यवहारे, मुंबई.

(३) सुबोध शिवणशास्त्र
लेखक -- श्री. प्र. ल. नंद, पुणे.

(४) झारापकर शिवणशास्त्र
लेखक -- श्री. का. रा. झारापकर, मुंबई.

(५) शास्त्रोक्त शिवण-कर्तन मार्गदर्शन
लेखक -- श्री. म. गो. जुमळे, नागपूर.

****